

**Raftul
Denisei**

Colecție coordonată de
DENISA COMĂNESCU

JOHN UPDIKE

Întoarcerea lui Rabbit

Traducere din engleză și note de
GEORGE VOLCEANOV

HUMANITAS
fiction

LT.-COL. VLADIMIR A. ȘATALOV:
Mă-ndrept fix către racord.

LT.-COL. BORIS V. VOLINOV, COMANDANTUL
NAVEI SPAȚIALE SOIUZ 5:
Ușurel, nu așa brutal!

COLONEL ȘATALOV:
Mi-a luat ceva timp să vă gășesc, dar acum v-am prins.

I. Papsi / Mami / Luna

La ora patru fix, din micuța tipografie se ivesc oameni cu fețele palide, o clipă ai zice că-s niște spectre, clipesc până ce lumina zilei învinge haloul dat de lumina ternă dinăuntru, care se agață de ei. Iarna, la această oră, Pine Street este întunecată, negura se pogoară devreme din munții care atârnă deasupra lăncedului oraș Brewer. Acum însă, pe timp de vară, și bordurile de granit împetrițate cu mică, și casele cu pereți comuni, deosebindu-se unele de altele prin placajul neuniform, în culori vii, și micuțele verande pline de viață, cu jardiniere frumos ornamentate, și navetele gri de sticle de lapte, și copacii *ginkgo* plini de funingine, și mașinile care se coc la soare, parcate lângă bordură, tresar sub strălucirea ce aduce cu o explozie înghețată. În încercarea de a resuscita centrul muribund al orașului, primăria a demolat cvartale întregi de locuințe ca să construiască parcări, astfel încât, pe locul unde odinioară erau străzi pline de forfotă, acum se cascadează un pustiu dezolant, năpădit de buruieni și plin de moloz, dezvelind fațade de biserici până atunci ascunse, creând noi perspective asupra ulicioarelor dosnice și fundăturilor, intensificând prelingerea crudă a luminii. Cerul este senin și totuși incolor, împrăștiind o umezeală alburie, în stilul bine cunoscut al verilor din Pennsylvania, care nu sunt bune de nimic, în afară de faptul că fac să crească tot ce-i verde. Aici, oamenii nici măcar nu se bronzază; năclăiți de sudoare, se îngălbenesc.

Un bărbat împreună cu fiul său, pe numele lor Earl Angstrom și Harry, se numără printre tipografii care și-au terminat ziua de lucru. Tatăl, ajuns în pragul pensiei, este un bărbat uscățiv, fără strop de grăsime pe trup, cu o figură impasibilă de pe urma

atâtor necazuri și cu obrajii supti deasupra protuberanței ce ascunde proteza dentară prost executată. Fiul e cu vreo doisprezece centimetri mai înalt și mai rotofei; în floarea vârstei, pare molatic, oarecum palid și acru. Nasul cârn și buza superioară ușor ridicată, care cândva făceau să i se potrivească porecla de Rabbit¹, împreună cu talia groasă și umerii căzuți circumspect, urmările unui deceniu petrecut în branșa linotipiștilor, par să sugereze acum sfârșeala, o sfârșeală care frizează anonimatul. Deși înălțimea, corpolența și o urmă de vioiciune în felul cum dă din cap continuă să atragă privirile trecătorilor, au trecut ani de zile de când nu i-a mai zis nimeni Rabbit.

— Harry, ce-ai zice de una mică? îl întreabă tatăl.

Pe colțul unde străduța lor se intersectează cu Weiser, există o stație de autobuz și un bar, Phoenix, cu firmă de neon ce înfățișează o femeie în pielea goală, purtând doar o pereche de cizme de cowboy, și cu niște cactuși pictați pe pereții întunecoși dinăuntru. Autobuzele lor merg în sensuri opuse: bătrânul ia autobuzul 16A, care ocolește muntele spre orașelul Mt. Judge, unde și-a petrecut toată viața, iar Harry ia numărul 12 în sens opus, spre Penn Villas, un cartier recent construit în vestul orașului, cu case în stil ranch și peluze de câte-o mie de metri pătrați, cu contururi la voia întâmplării, trasate așa cum a vrut buldozerul, și cu puieti de arțar bine priponiți în țărână, de parcă, altminteri, și-ar lua zborul. S-a mutat acolo în urmă cu trei ani, împreună cu Janice și Nelson. Și-n ziua de azi, taică-su vede în plecarea lui din Mt. Judge un gest de frondă, așa că, în cele mai multe după-amiezi, beau împreună un păhărel, ca să mai îndulcească momentul despărțirii. Faptul că lucrează împreună de zece ani i-a apropiat foarte mult, ceea ce s-ar fi întâmplat și în copilăria lui Harry, dacă maică-sa nu s-ar fi băgat tot timpul între ei.

— Dă-mi un Schlitz, îi cere Earl barmanului.

— Un daiquiri, comandă Harry.

Aerul condiționat e dat atât de tare, încât Harry simte nevoia să-și tragă mânecele suflecate ale cămășii și să-și încheie

---

1 Iepuroiul (engl.).

nasturii de la manșete, ca să nu-i fie frig. Poartă tot timpul cămașă albă, și la serviciu, și după aceea, vrând parcă să anihileze cerneala tipografică. Își face un ritual din a-l întreba pe taică-su ce mai face mama.

Acesta nu-i dă însă răspunsul ritualic. De obicei, îi spune: „Cât se poate de bine, dată fiind situația ei“. Astăzi se trage conspirativ cu câțiva centimetri mai aproape și-i spune:

— Nu tocmai bine, Harry.

Maică-sa suferă de Parkinson de ani de zile. Mintea lui Harry evită să și-o închipuie în halul în care a ajuns, cu mâinile noduroase bălăbănindu-i-se necontrolat, cu mersul târșăit, nesigur, cu ochii ăia holbați, plini de-o uimire inexpressivă, deși doctorul susține că mintea i-a rămas la fel de limpede, și cu gura pe care și-o uită mereu căscată și o închide doar când îi aduce aminte saliva.

— Vrei să zici, noaptea?

Întrebarea în sine se oferă s-ascundă silueta mamei în întuneric.

Bătrânul zădărnicește încă o dată dorința lui Rabbit de a se eschiva din calea realității.

— Nu, acum e mai bine noaptea. I-au prescris niște pastile noi și cică acum doarme mai bine. Problema e mai degrabă în capul ei.

— Ce anume, papsi?

— Nu discutăm despre asta, Harry. Nu-i stă în fire, nu-i genul de lucru despre care să fi discutat vreodată. Maică-ta și cu mine am trecut, pur și simplu, anumite lucruri sub tăcere. Așa am fost creșcuți. Poate-ar fi fost mai bine să facem altfel, nu știu. Mă refer la niște chestii pe care i le *bagă* ăștia-n cap.

— Adică cine?

Harry oftează în spuma daiquiri-ului și-și zice în sinea lui: „O ia și el razna, amândoi o iau razna. Nici unul nu mai știe pe ce lume e“. În timp ce taică-su se trage și mai aproape de el, să-i explice cum stau lucrurile, devine unul dintre sutele de babaci slăbănogi și miorlăiți din orașul ăsta și din împrejurimi, bărbați care i-au supt laptele acru vreme de șaiszeci de ani și au secat odată cu el.